

19.10.2017

Monikulttuuriasiain neuvottelukunnan kokous

Aika 12.10.2017 klo 18:32–20:13

Paikka Siikajärven vastaanottokeskus, Siikajärventie 88

Osallistujat Luottamushenkilöjäsenet:

Rauli Virtanen pj
Hossein Janei
Ilja Kempfi
Hanna Mutanen
Eeva Sahlman
Ibrahim Saylir
Aria Yar

Yhteisöjen asiantuntijajäsenet:

Eva Kuhlefelt
Marja Manninen
Stanislav Marinets
Matti Peiponen
Mikko Törnqvist
Mariam Varjonen
Sirikka Wiman
Roosa Åkerlund

Kaupungin asiantuntijaedustajat:

Teemu Haapalehto, maahanmuuttoasioiden päällikkö
Katariina Lappalainen, erityissuunnittelija, kokouksen sihteeri

Kaupungin hallituksen jäsen:

Christina Gestrin

Poissa:

Hanna Holm
Monika Semtsenko
Ria Özberk

19.10.2017

Allekirjoitukset

Rauli Virtanen
puheenjohtaja

Katariina Lappalainen
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty:

19.10.2017

Eeva Sahlman

19.10.2017

Käsitellyt asiat

Asiat	Liitteet	Otsikko
1		Kokouksen avaus
2		Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
3		Pöytäkirjan tarkastajan valinta
4		Esityslistan hyväksyminen
5		Siikajärven vastaanottokeskuksen toiminta/ palvelupäällikkö Anna-Kaisa Harju
6		Katsaus Espoon maahanmuuttajatilanteeseen ja kotoutumiseen/ maahanmuuttoasioiden päällikkö Teemu Haapalehto
7		Muut asiat
8		Kokouksen päättäminen

19.10.2017

Asiat

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 18:32.

2 Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksia ja päätösvaltaiseksi.

3 Pöytäkirjan tarkastajan valinta

Pöytäkirjan tarkastajaksi valittiin Eeva Sahlman.

4 Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

5 Siikajärven vastaanottokeskuksen toiminta

Palvelupäällikkö Anna-Kaisa Harju kertoi meille Siikajärven vastaanottokeskuksesta yhdessä ohjaaja Ahmed Seddikin kanssa. Vastaanottokeskuksessa asuu tällä hetkellä 276 asukasta. Vastaanottokeskukseen voidaan majoittaa 330 asukasta ja kesällä keskus oli täynnä. Keskus on perhekeskus eli asukkaista suurin osa asuu perheensä kanssa. Asukkaista 106 on alle 18-vuotiaita ja heistä 50 on kouluikäisiä lapsia. Vastaanottokeskuksessa asuu mm. syyrialaisia, irakilaisia, eritrealaisia, afganistanilaisia ja somaleita. Koululaiset käyvät Siikajärveltä käsin koulua useissa eri kouluissa Espoossa sekä lähialueella että kauempana. 18–21-vuotiaita nuoria on asukkaista 30. Osa vastaanottokeskuksessa asuvista nuorista opiskelee Espoon Omnian tai Eiran aikuislukion valmistavassa tai perusopetuksessa ja osa on työelämään tutustumis-harjoittelussa. Kaikilla nuorilla ei kuitenkaan ole opiskelu- tai harjoittelupaikkaa.

Tällä hetkellä keskuksessa asuu 95 myönteisen päätöksen saanutta henkilöä. Keskimääräinen kuntaan siirtymisaika myönteisen päätöksen jälkeen on 55 vuorokautta. Kuntapaikkoja saavat pääasiassa perheet. Ilman kuntapaikkaa jääneille haetaan asuntoja henkilökunnan avustuksella. Vuonna 2015 turvapaikkaa hakeneista kaikki ovat saaneet päätökset. Suurin osa kielteisenkin päätöksen saaneista päättää jäädä Suomeen tai muihin maihin. Jos henkilön tai perheen palvelut lakkautetaan, vaihtoehtona on paperittomuus Suomessa. Vastaanottokeskus on tällaisissa tilanteissa yhteydessä sosiaali- ja kriisipäivystykseen ja kertoo perheelle tietoja paperittomien palveluista. Palveluiden lakkauttamisia on ollut keskuksessa 30. Harjun mukaan pakkopalautukset ovat lisääntymässä. Vapaaehtoisen paluun mahdollisuutta ei ole juurikaan käytetty. Teemu Haapalehdon mukaan kuukausi sitten taloudellista tukea vapaaehtoiseen paluuseen liittyen on nostettu. Tällä ei ole kuitenkaan ollut vaikutusta vapaaehtoisen paluun suosioon Siikajärvellä.

Keskusteltiin vastaanottokeskuksen toiminnasta ja tuen mahdollisuuksista. Vastaanottokeskuksessa kokoontuu moniammatillinen tiimi kerran viikossa, jossa

19.10.2017

mietitään tuen tarpeita ja sovitaan, miten henkilöä tuetaan tai mihin häntä ohjataan. Keskusteltiin myös vastaanottokeskuksesta eteenpäin siirtyneiden asukkaiden integroitumisesta yhteiskuntaan. Vastaanottokeskuksessa pyritään ohjaamaan asukkaita aktiviteetteihin ja järjestämään toimintaan yhteistyötahojen ja vapaaehtoisten avulla. Vastaanottokeskus tekee yhteistyötä koulujen kanssa ja on järjestänyt muutamia vanhempainamuja keskuksessa vanhemmille yhteistyössä suomenkielisen opetustoimen kanssa.

Turvapaikanhakijoiden terveystalvet eivät ole yhtä kattavat kuin kuntalaisilla. Ainoastaan alaikäisillä on oikeus samoihin palveluihin. Aikuisilla on oikeus akuuttiin terveydenhuoltoon, mutta esimerkiksi neuvolapalvelut järjestetään. Terveydenhuollon palvelut järjestetään osin vastaanottokeskuksessa ja osin yksityisen lääkärikeskus Aavan kautta.

6 Katsaus Espoon maahanmuuttajatilanteeseen ja kotoutumiseen

Maahanmuuttoasioiden päällikkö Teemu Haapalehto esittäytyi neuvottelukunnalle kertoen omasta työstään sekä maahanmuuton merkityksestä ja kotoutumiseen liittyvistä haasteista. Haapalehto työskentelee konserniesikunnassa, kaupunkikehityksyksikössä. Hänen työnkuvansa on laaja ja siihen liittyy yhteistyötä sekä kaupungin sisällä eri toimialojen ja toimijoiden kanssa että muiden kaupunkien, valtion hallinnon ja mm. Työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Työn keskiössä on erityisesti kotoutumisen kysymykset. Haapalehto on ollut mukana virkamiesedustajana monikulttuuriasiain neuvottelukunnassa jo usean toimikauden ajan.

Haapalehto korosti tämän hetkisen maahanmuuton tuomaa nopeaa ja suurta muutosta Suomessa. Meillä maahanmuutto on käynnistynyt myöhemmin ja ollut aluksi vähäistä. Maahanmuutto on nyt entistä voimakkaammin keskittynyt pääkaupunkiseudulle. Haapalehto näki juuri pääkaupunkiseudulla olevan suuren vastuun siitä, miten Suomi onnistuu muualta muuttaneiden ihmisten pääsyyssä osallisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Espoon vieraskielisten määrä on noin 42 000 henkilöä, joka on suunnilleen saman verran kuin Porvoon kokoisen kaupungin asukasmäärä. Vieraskielisten osuus kasvaa nopeasti ja sen ennustetaan kaksinkertaistuvan nykyisestä vuoteen 2030 mennessä. Väestön kasvu on noin 5000 henkeä vuodessa, josta noin 4/5 on vieraskielisen väestön kasvun osuus. Vieraskielinen väestö on monimuotoinen joukko. Osa muuttaa turvapaikanhakijoina tai työperäisesti muista maista, osa maan sisällä ja osa syntyy Espoossa. Vieraskielisten joukko haastaa nopeasti meidän järjestelmäämme. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tehdään hyvää työtä. Vuonna 2015 perusopetus otti koppia turvapaikanhakijoina saapuneista kouluikäisistä. Kaikille saatiin viikon tai kahden sisällä koulupaikat. Palveluissa on kuitenkin myös kehitettävää. Haapalehto halusikin haastaa neuvottelukuntaa mukaan miettimään, mikä toimii ja mikä ei. Minkälaisia asioita voidaan tehdä kotoutumisen edistämiseksi?

Haapalehto korosti vielä humanitaarisista syistä tapahtuvan muuton osuuden mittakaavaa suhteessa muuhun maahanmuuttoon. Vuosi 2015 oli poikkeuksellinen

19.10.2017

humanitaarisista syistä muuttavien suuren määrän suhteen. Mediaa kiinnostaa tämä ryhmä. Tähän ryhmään liittykin erityiskysymyksiä ja tuen tarvetta. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että maahanmuutosta suuri osa (90 %) on muista syistä (opiskelu, avioliitto tai työ) tapahtuvaa. Meillä on vahva palvelujärjestelmä muuton alussa osalle maahanmuuttajista, mutta paljon on vielä kehitettävää niiden kanssa, jotka eivät kuulu tähän tuettuun ryhmään.

Valtuuston syyskuussa hyväksymä Espoo-tarina linjaa sitä, mikä kaupungissa nähdään tärkeänä, minkälaisia asioita tavoitellaan ja mitä kaupunki tulee tekemään tavoitteiden toteutumiseksi. Tämän loppuvuoden aikana Haapalehto tulee kirjoittamaan uutta kotouttamisohjelmaa, jota Espoossa kutsutaan monikulttuurisuusohjelmaksi. Tavoitteena on, että ohjelma käy läpi elinkeino- ja kilpailukykyjaoston, kaupunginhallituksen ja, että se tammikuussa hyväksyttäisiin valtuustossa. Keskeistä on, että monikulttuuriasiain neuvottelukunta osallistuu ohjelman laatimiseen ja seuraa sen toteutumista aktiivisesti. Tarkoituksena on, että seuraavassa kokouksessa käydään yhdessä läpi tätä luonnosta ja avataan siihen liittyviä asioita keskustellen ja kommentoiden.

Haapalehto korosti vielä, että neuvottelukunnan jäsenet saavat hyvin paljon maahanmuuttajiin ja kotoutumiseen liittyvää tietoa kokouksissa eri teemoista ja palveluista. Halutessaan neuvottelukunta voisi ottaa kantaa, ilmaista huolta ja tehdä lausuntoja näistä asioista. Neuvottelukunnalla ei ole päätösvaltaa, mutta sen sijaan halutessaan vaikutusvaltaa.

Keskusteltiin vielä lyhyesti median välittämästä kuvasta turvapaikanhakijoista ja puheenjohtaja ilmaisi huoltaan siitä, että mediassa on aivan liian vähän tietoa maista, joista ihmiset joutuvat humanitaarisista syistä lähtemään.

7 Muut asiat

Seuraava kokous pidetään Sellon kirjastossa 14.11. Seuraavaan kokouskutsuun liitetään mukaan materiaalia monikulttuurisuusohjelmasta, jota jäsenten toivottaisiin lukevan ennen kokousta. Kokouksessa tullaan käymään ohjelmaa läpi.

Irak-iltapäivä on tulossa lauantaina 18.11.

Karataloon on tulossa esiintymään Joensuun teatteri 20.1.
<http://kaupunginteatteri.jns.fi/ohjelmisto/koirantahdesta-pohjoiseen>

Monikulttuuriasiain neuvottelukunta on mukana yhtenä järjestäjänä ja neuvottelukunnan jäsenille on mahdollista varata ilmaislippuja näytökseen. Asiaan palataan vielä myöhemmin.

Facebook-postauksia voi edelleen jakaa yhteisessä ryhmässä. Myös varajäsenet ovat tervetulleita ryhmään.

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 20:13.